

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านจับ
ใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้
ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

A STUDY ON LEARNING ACHIEVEMENT AND READING
COMPREHENSION ABILITIES OF GRADE 3 STUDENTS
THROUGH SQ4R TECHNIQUE AND SKILLS PRACTICE

¹อภิญญา โนบัณฑิตและ ²รัชกร ประสิทธิ์ระเตสัง

¹Apinya Nobuntao and ²Ratchakorn Praseeratesung

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย

Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand.

¹Apinya_ps@hotmail.com

Received September 10,2020; Revised November 2, 2020; Accepted December 23,2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวยั้ง ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้การอ่านจับใจความ 3) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample) ผลการวิจัย พบว่า

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.38/80.28 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ, การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SR4Q

Abstract

The purposes of this research were: 1) To develop the lesson plan by using SQ4R technique in conjunction with skills practice exercises of grade 3 students with efficient criterion of 80/80; 2) to compare the learning achievement of grade 3 students by using SQ4R technique in conjunction with skills exercises between pre-learning and post-learning; and 3) to compare reading comprehension ability of grade 3 students between pre-learning and post-learning. The samples used in this research were 18 grade 3 students at Ban Huayhun School studying in the second semester of the academic year 2019. The samples were selected through simple random sampling. The research instruments were: 1) lesson plan by using SQ4R technique in conjunction with skills practice exercises; 2) learning achievement test in reading comprehension unit; 3) the measurement format of reading comprehension ability. The statistics for the data analysis were mean, standard deviation and t-test Dependent Sample. The results of the study were as the followings: 1) The efficiency of learning management plan by using SQ4R technique in conjunction with skills practice exercises of grade 3 students was as E_1/E_2 equal to 82.38/80.28 that was higher than the specified criterion at 80/80 2) Post-learning achievement of grade 3 students by using SQ4R technique in conjunction with skills practice exercises was higher than pre-learning with statistical significance at the level of .05 3) The post-learning reading comprehension ability of grade 3 students was higher than pre-learning with statistical significance at the level of .05

Keywords: Reading Comprehension, Learning Management through SQ4R Technique

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวเกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องมีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง โดยเฉพาะทักษะการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต การอ่านในระดับพื้นฐานอย่างการอ่านจับใจความจะช่วยให้ผู้อ่านรับรู้สาระเรื่องราวของเรื่องทีอ่านด้วยความเข้าใจและสามารถนำ สาระความรู้จากเรื่องที่อ่านมาพัฒนาตนเอง การอ่านจับใจความนับว่าเป็นหัวใจของการอ่าน เพราะการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องทีอ่านได้ ถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่านและไม่สามารถจับใจความของสิ่งที่อ่านได้ การอ่านนั้นถือเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ เพราะการอ่านจับใจความเป็นการอ่านในระดับพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนควรมีและเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการอ่านในระดับสูงต่อไป

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการสอบวัดความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านห้วยหันพบว่าความสามารถด้านภาษามีคะแนนเฉลี่ย 40.21 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำจากเกณฑ์การ ตัดสินระดับคุณภาพและมีผลการประเมินต่ำกว่าระดับประเทศแสดงให้เห็นว่านักเรียน ส่วนมากอ่อนในเรื่องการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญ ซึ่งปัญหาของนักเรียนมาจากนักเรียน มีความรู้พื้นฐานในเรื่องการอ่านจับใจความน้อย ขาดความเข้าใจขาดทักษะความรู้ในเรื่องการ อ่านจับใจความนักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร เพราะขาดสื่อและ นวัตกรรมที่ช่วยฝึกทักษะ และกระบวนการคิดที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและประหยัดเวลา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความพบว่า การจัดกิจกรรมการ สอนอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการเรียนที่เน้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านที่มี ประสิทธิภาพ เป็นการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ3R ตามแนวคิดของ โรบินสัน (Robinson, 1961) โดยมีขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน กล่าวคือสำรวจ บทอ่านอย่างคร่าวๆ โดยวิธีกวาดสายตา เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง (S-Survey) ต่อจากนั้นตั้ง คำถามจากบทอ่าน (Q-Question) อ่านเรื่องอย่างรอบคอบเพื่อทำความเข้าใจและจับ ประเด็นที่สำคัญเพื่อหาคำถามจากบทอ่านที่ตั้งไว้ (R-Read) จดจำข้อความที่สำคัญโดยการ จดบันทึกย่อหรือขีดเส้นใต้เพื่อเตือนความจำของตนเอง (R-Recite) ทบทวนเรื่องทีอ่าน

ทั้งหมดโดยการอ่านคำถามที่นักเรียนได้ตั้งไว้และคำตอบของแต่ละข้อ (R-Review) ต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์พอค (Walter Pauk, 1984) ได้เสนอแนะวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (R-Record) หลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนขั้นตอนเป็น (R-Reflect) ขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน ซึ่งเมื่อพิจารณาการสอนอ่านแบบ SQ4R แล้ว พบว่า ทุกขั้นตอนช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีที่เพิ่มความสามารถด้านการอ่าน ช่วยสร้างนิสัยการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญอย่างรวดเร็ว เข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น นักเรียนจดจำเรื่องที่อ่านได้นานช่วยให้รู้จักการตั้งคำถาม และการคาดเดาคำตอบที่พบในบทอ่าน นอกจากนี้ยังช่วยให้อ่านได้เร็วขึ้น ในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เมื่อฝึกฝนด้วยวิธีการนี้บ่อยๆ นักเรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬารัตน์ อินทร์อุดม (2561) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม พบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการนำแบบฝึกทักษะเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการอ่านจับใจความด้วย ซึ่งแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อในการเรียนการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความรู้และเนื้อหาที่เรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของนงเยาว์ ทองกำเนิด (2558) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนการได้รับการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการอ่านจับใจความ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านและฝึกกระบวนการคิดจากการอ่านงานเขียนที่หลากหลาย นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนในกลุ่มศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาวังชมภู อำเภอหนองบัวแดง จังหวัด ชัยภูมิ จำนวนนักเรียน 103 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยหัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 7 แผน รวม 19 ชั่วโมง

2.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แบบ ฝึกทักษะ

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.4 แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ก่อนเรียนและหลังเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบด้วย t-test dependent

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

ผลการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1 / E_2
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1)	18	60	49.43	82.38	82.38 / 80.28
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	18	20	16.06	80.28	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลจากการนำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.38/80.28 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	t	p
ก่อนเรียน	18	20	8.39	2.43	137	12.05*	0.000
หลังเรียน	18	20	16.09	1.19			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางพบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 16.09$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 8.39$) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for

Dependent Sample) ปรากฏว่า sig = .05 ดังนั้น sig < (.00 < .05) แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนการอ่านจับใจความโดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ΣD	t	P
ก่อนเรียน	18	20	8.94	2.96	50	3.53*	0.000
หลังเรียน	18	20	11.72	2.67			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียน (\bar{x} = 11.72) สูงกว่าก่อนเรียน (\bar{x} = 8.94) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample) ปรากฏว่า sig = .00 ดังนั้น sig < (.00 < .05) แสดงว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.38/80.28 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการและวิธีการสอน ด้วยเทคนิค SQ4R จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาสาระการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิค SQ4R ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ในชั้นสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นก่อนอ่าน (Pre-reading) ขั้นนี้ครูแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมง เพื่อให้นักเรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายในการเรียน 2) ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นขั้นระหว่างอ่าน (While-reading) เป็นขั้นที่ครูแจกแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความให้นักเรียน โดยครูอธิบายขั้นตอนการทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิค SQ4R ให้นักเรียนทราบ นักเรียนศึกษาเนื้อหาของแบบฝึกทักษะและทำกิจกรรมตามขั้นตอนของ SQ4R 3) ขั้นสรุปบทเรียน เป็นขั้นหลังการอ่าน (Post-reading) ที่นักเรียนจะได้วิเคราะห์ วิเคราะห์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็น ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ พร้อมกับทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จากขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R เหล่านี้ ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ที่สำคัญการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R จะช่วยทำให้การอ่านของนักเรียนเป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมาย มีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญแนวคิดของเรื่องใจความสำคัญของเรื่องได้ ทำให้การอ่านของนักเรียนมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงเกิดความเข้าใจในการเรียนสอดคล้องกับ สุคนธ์ สรินทร์านนท์ (2545) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ4R ไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R นี้ทำให้นักเรียนประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ได้ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า ทำให้การอ่านไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการอะไรหลังการอ่าน แต่ถ้ามีการใช้คำถามจะช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบเมื่อผู้สอนถาม ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้แล้วจะทำให้เข้าใจดีขึ้นข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบ SQ4R นอกจากนี้ความพร้อมของนักเรียนก็เป็นส่วนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีแนวคิดของธอร์นไคค์ อธิบายว่า กฎแห่งความพร้อมของ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้านักเรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ร่วมด้วยกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งถ้านักเรียนฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้มั่นคงถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้มันจะไม่คงถาวรและในที่สุดอาจจะลืมได้ ตามทฤษฎีแนวคิดของบรูเนอร์ (Brunner, 1963) ที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่นักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้โดยมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้เดิมของนักเรียน เช่นเดียวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของวิกอทสกี ที่กล่าวว่า ในการเรียนการสอนนักเรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ได้ฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

นักเรียนจะต้องเป็นผู้กระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้นักเรียนอยู่ในบริบทจริง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องของ พระมหาวรวิสุทธิคุณ แสงศรีและคณะ (2559) ที่ได้พัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้ นิทานชาดกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดท่าตอน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานชาดกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดท่าตอน จากการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้นิทานชาดก มีประสิทธิภาพร้อยละ 86.01/86.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นการสอนอ่านที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นวิธีการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการตามวิธีการสอนอ่านที่มีระบบชัดเจนโดยเริ่มจากสำรวจบทอ่านและอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ (Survey-S) ตั้งคำถามจากบทอ่าน (Question-Q) อ่านบทอ่านอย่างละเอียดและหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ (Read-R) จัดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตาม ความเข้าใจของตนเอง พร้อมจัดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ (Record-R) สรุปใจความสำคัญ โดยใช้ภาษาของตนเอง (Recite-R) และทบทวนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน แสดงความคิดเห็น (Reflect-R) ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้การอ่านของนักเรียนเป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมาย มีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญแนวคิดของเรื่องใจความสำคัญของเรื่องได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีแนวคิดของธอร์นไคค์ อธิบายว่า กฎแห่งความพร้อมของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้านักเรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมตัวกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งถ้านักเรียนฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าได้ทำซ้ำบ่อยๆและทฤษฎีแนวคิดของบรูเนอร์ (Brunner,1963) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่นักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองทั้งนี้โดยมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้เดิมของนักเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของพิบูลย์ ตัญญาบุญ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัด

สุพรรณบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ จิตตะกาล (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ร่วมด้วยกับผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมาใช้ในการวิจัยซึ่งมีการเลือกเนื้อหาที่หลากหลาย มีภาพประกอบที่เหมาะสม ดึงดูดความสนใจ และมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้ดีขึ้น มีความสนใจในการอ่านมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอ่านไปใช้ในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนงเยาว์ ทองกำเนิด (2558) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนการได้รับการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ พบว่า ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความ เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดีอีกทั้งเป็นการสอนอ่านที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ตามขั้น 1) Survey (S) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนอ่านเนื้อหาอย่างคร่าวๆเพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง หลังจากนั้นครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันถึงใจความสำคัญของเรื่องแล้วให้นักเรียนเขียนลงในแบบบันทึกกิจกรรม 2) Question (Q) เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนตั้งคำถาม ซึ่งเป็นขั้นที่นักเรียนมีความอยากรู้ อยากเห็น เพราะการตั้งคำถามจะช่วยให้นักเรียนอ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่ได้ อ่าน ช่วยให้เข้าใจเรื่องได้เร็ว แล้วเขียนคำถามลงในแบบบันทึกกิจกรรม 3) Read (R) ขั้นนี้นักเรียนอ่านข้อความนั้นซ้ำอย่างละเอียด เพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ 4) Record (R) เป็นขั้น

ที่นักเรียนทำการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเป็นการเขียนคำตอบเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ และมุ่งเน้นการจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็นตามความเข้าใจของนักเรียนเอง 5) Recite (R) เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องจากการอ่าน และ 6) Reflect (R) ขั้นนี้นักเรียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้จากการอ่านนั้นเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ที่ตนมีอยู่ ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความมากขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของธอร์นไคค์ อธิบายว่า กฎแห่งความพร้อมของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้านักเรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ร่วมด้วยกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งถ้านักเรียนฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่นคงถาวรและในที่สุดอาจจะลืมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬารัตน์ อินทร์อุดม (2561) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ สุคนธ์รัตน์ สวัสดิ์กุล (2554) ได้สร้างชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นควรนำรูปแบบการเรียนการสอนการอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาและขั้นตอนเพื่อให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน การเลือกเนื้อเรื่องของบทอ่านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน มีภาพประกอบสวยงามตรงกับเนื้อเรื่อง และใช้ภาษาอ่านต่อความเข้าใจเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน นักเรียนที่เรียนการอ่านจับใจความควรใช้วิธีการอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R มาประกอบการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่องและฝึกปฏิบัติตลอด เพราะจะช่วยพัฒนาการอ่านแก่นักเรียนได้ดี การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R ทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการฝึกกระบวนการการอ่านจับใจความให้สามารถจับใจความได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฬารัตน์ อินทร์อุดม.(2561). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับพลังคำถาม*. วารสาร Humanities, Social Sciences and arts Veridian E-Journal, Silpakorn University, 12(4), 195-121.
- นงเยาว์ ทองกำเนิด.(2558). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาวรวิภูลุณน แสงศรี, ยุพิน จันทร์เรืองและอัญชลี เท็งตระกูล.(2559). *พัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานชาดกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(2), 129-140.
- พิบูลย์ ตัญญาบุตร.(2557). *การพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี*. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(1), 312-327.
- สุคนธรัตน์ สวัสดิกุล. (2554). *การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความสำคัญด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อมรรัตน์ จินตกาล. (2556). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Robinson, F. P. (1961). *Effective study*. New York: Harper & Brothers.
- Walter Pauk. (1984). *The New SQ4R*. Journal Reading World, 23(3)